

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000684

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №47-к від 21.03.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаврилюк Світлана Василівна

2. Svitlana V. Havryliuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5494-8513

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 06-03-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Верховний суд

Код за ЄДРПОУ: 41721784

Місцезнаходження: вул. П. Орлика, 8, Київ, 01043, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7597

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07.01

Тема дисертації:

1. Доктринальні юридичні помилки: природа та шляхи подолання
2. Doctrinal legal errors: nature and ways of overcoming

Реферат:

1. Джерелом наукових знань у сфері права є правова доктрина. Правова доктрина – це зумовлена характером правової культури суспільства цілісна й логічно узгоджена сукупність визнаних юридичною спільнотою ідей та наукових поглядів на право, що є основою професійної правосвідомості та концептуальним підґрунтям нормотворчої, правозастосовної, правотлумачної діяльності. Правова доктрина є підсумком (результатом) наукового пізнання права (його сутності, змісту), а також практики правотворення і правозастосування (судової практики). Цікавим і маловивченим у сучасній вітчизняній доктрині є питання, присвячене юридичним помилкам, зокрема відповідним проблемам тлумачення норм права. Адже аналіз їхньої сутності, природи та шляхів запобігання є одним із найважливіших питань удосконалення юридичної практики загалом та підвищення ефективності законодавства зокрема. Автором висвітлено результати теоретичного аналізу доктрини правових помилок, які виникають у результаті омани розробників цієї доктрини щодо

теоретичних та практичних наукових досліджень. Висвітлено види юридичних помилок, суб'єктивні й об'єктивні фактори їх виникнення. Особливим аспектом розгляду є доктринальні юридичні помилки та шляхи запобігання їм й усунення в контексті правотлумачної практики. Метою дослідження є визначення поняття юридичної помилки в доктрині, класифікація помилок, з'ясування природи причин виникнення та шляхів подолання їх. Досліджено різні наукові підходи до цього поняття, у тому числі учених-правознавців. Емпіричну основу дисертації становлять доктринальні джерела, зокрема: монографії, дисертації, наукові статті правників, а також досліджена судова практика Верховного Суду. Дисертація є одним із перших комплексних наукових досліджень доктринальних юридичних помилок. Комплексно проаналізовано проблематику доктрини правових помилок, які виникають у результаті омани розробників цієї доктрини щодо теоретичних і практичних наукових досліджень. Проаналізовано уявлення вчених-правознавців щодо змістового значення поняття «помилка», саме як втілення неправильного тлумачення, розуміння змісту норми права у свідомості суб'єкта, неправильна форма закріплення інформації в ній, а також проведено аналіз співвідношення цього поняття з поняттям «омана». Окрему увагу приділено науковим дослідженням, присвяченим питанню вивчення юридичної помилки, проаналізовано природу виникнення такого правового явища, способи його подолання та, зважаючи на причини появи юридичних помилок, визначено заходи для попередження їх у правозастосовній діяльності. Розкриваються основні тенденції у розумінні поняття юридичної помилки, які втілюються в конкретних результатах, а саме непрогнозованих наслідках оцінки людиною тих чи тих обставин (і зокрема свого діяння), які вона вважала виключно правомірними та які, однак, такими не виявилися. Зважаючи на причини появи юридичних помилок, виокремлено заходи щодо попередження таких у правозастосовній діяльності. Проведене дослідження показало, що помилка не виникає сама собою, вона є втіленням неправильного тлумачення, розуміння змісту норми права у свідомості суб'єкта, неправильною формою закріплення інформації у ній. Філософські вчення щодо поняття «помилка» – це ще один значний за обсягом комплекс, який допоміг усебічно дослідити сутність доктринальних юридичних помилок. Дисертантка проаналізувала твердження філософів античності, які заклали основи концепції «природного права». Показано, що ця концепція формувалася в результаті прагнення людини усвідомити світ, визначити своє місце в суспільстві та полісі. Саме тоді виникло уявлення про юридичну помилку. Висвітлено позиції сучасних учених-правознавців щодо змісту понять «помилка» та «юридична помилка», які є дуже неоднозначними, що часто призводить до неузгодженості понятійного апарату сучасної теорії права. У дисертації розкрито юридичну природу судової помилки як підстави реалізації судом своїх повноважень щодо забезпечення ефективної системи захисту прав і свобод людини, побудованої на принципах законності та рівності всіх перед законом. Проаналізовано природу юридичних помилок загалом та судових зокрема, їх вплив на порушення прав людини та способи подолання. Автором ґрунтовно проаналізовано вплив судової практики на запобігання судовим помилкам, зокрема: виправлення помилок судом, який ухвалив рішення; усунення судових помилок під час перегляду судових рішень у порядку апеляційного провадження; усунення судових помилок під час перегляду судових рішень у порядку касаційного провадження.

2. Legal doctrine is the source of scientific knowledge in the field of law. Legal doctrine is a coherent and logically agreed set of ideas and scientific views on law recognized by the legal community, which is the basis of professional legal awareness and the conceptual basis of rule-making, law-enforcement, law-interpreting activity, determined by the nature of the legal culture of society. Legal doctrine is the result (result) of scientific knowledge of law (its essence, content), as well as the practice of law making and law enforcement (juridicial practice). An interesting and little-studied issue of modern domestic doctrine is the issue devoted to legal errors, in particular, the relevant problems of interpretation of legal norms. After all, the analysis of their essence, nature and ways of prevention is one of the most important issues of improving legal practice in general and increasing the effectiveness of legislation in particular. The author highlights the results of the theoretical analysis of the doctrine of legal errors, which arise as a result of the delusion of the developers of this doctrine regarding theoretical and practical scientific research. Types of legal errors, subjective and objective factors of their occurrence are highlighted. A special vector of consideration is devoted to doctrinal legal errors and ways of their prevention and

elimination in the context of legal interpretation practice. The purpose of this article is to analyze the concept of legal error in the doctrine, their classification, causes of occurrence and overcoming. Various philosophical approaches to this concept, including the scientific views of legal scholars, have been studied. The empirical basis of the dissertation was doctrinal sources, namely: monographs; theses; professional scientific articles of lawyers. In addition, the judicial practice of the Supreme Court was investigated and scientific research devoted to judicial protection was analyzed as extensively as possible. The dissertation is one of the first, comprehensive, scientific studies of doctrinal legal errors. The problem of the doctrine of legal errors, which arise as a result of the delusion of the developers of this doctrine regarding theoretical and practical scientific research, is comprehensively analyzed. The ideas of legal scholars regarding the substantive meaning of the concept of "error" were analyzed, namely as the embodiment of incorrect interpretation, understanding of the content of the legal norm in the mind of the subject, the incorrect form of information fixation in it, as well as the analysis of its relationship with the concept of "delusion". Particular attention is paid to scientific studies devoted to the study of legal errors, the nature of the emergence of such a legal phenomenon, methods of overcoming it are analyzed, and, taking into account the causes of the appearance of legal errors, measures to prevent them in law enforcement activities are identified. The main trends of the concept of legal error are presented and revealed, which are embodied in specific results, namely, an unpredictable consequence of a person's assessment of certain circumstances (in particular, his actions), which he considered to be exclusively legitimate, but which turned out not to be so. Taking into account the reasons for the appearance of legal errors, measures have been identified to prevent them in law enforcement activities. The conducted research showed that the error does not arise by itself, it is the embodiment of a wrong interpretation, understanding of the content of the legal norm in the mind of the subject, an incorrect form of fixing information in it. Philosophical studies on the concept of "error" is another large-scale complex that helped to comprehensively investigate the essence of doctrinal legal errors. The dissertation analyzed the statements of the philosophers of antiquity, who started the concept of "natural law", which was formed over the centuries from a person's desire to understand the world, to determine his place in society and politics. It was from those times that the concept of human rights gradually began to emerge, and the ties between the state and man, the state and society were established. In addition, the position of modern legal scholars regarding the substantive meaning of the concepts "error" and "legal error" is highlighted, which is very ambiguous, which often leads to the inconsistency of the conceptual apparatus of modern legal theory.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гаврилюк С. Юридичні помилки: поняття, класифікація, причини виникнення та шляхи подолання (усунення). Часопис Київського університету права. 2021. № 1. С. 60–65. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2021.10>
- Гаврилюк С. В. Помилка в загальнофілософському значенні та як предмет дослідження юридичної науки. Альманах права. Трансформація законодавства України в сучасних умовах. 2021. Вип. 12. С. 148–153. DOI: <https://doi.org/10.33663/2524-017X-2021-12-25>
- Гаврилюк С. В. Загальнотеоретичні основи дослідження юридичної помилки (питання методології). Правова Держава. 2022. Вип. 33. С. 575–584. DOI: <https://doi.org/10.33663/1563-3349-2022-33-575-583>

- Гаврилюк С. В. Поняття і природа виникнення доктринальних юридичних помилок. Альманах права. Трансформація законодавства України в сучасних умовах. 2023. Вип. 14. С. 434–442
- Гаврилюк С. В. Юридичні помилки: поняття, класифікація, причини виникнення та шляхи подолання (усунення). Formation of innovative potential of world science : Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference, May 7, 2021. Tel Aviv : European Scientific Platform, 2021. Vol. 1. P. 101–104
- Гаврилюк С. В. Правотворчі, правозастосовчі та правоінтерпретаційні помилки, як різновид юридичних помилок. The driving force of science and trends in its development : Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference, August 20, 2021. Coventry : European Scientific Platform, 2021. Vol. 1. P. 55–59
- Гаврилюк С. В. Дослідження та аналіз помилки як наслідку омани в науці у правовій доктрині. Features of the development of modern science in the pandemic's era : I International Scientific and Theoretical Conference, December 3, 2021. Berlin : European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 12–17. URL: 11 <https://ojs.ukrlgos.in.ua/index.php/scientia/article/view/17099> (дата звернення: 12.09.2023)
- Гаврилюк С. В. До питання доктринальних та судових помилок. Формування персонального складу Конституційного Суду України на конкурсних засадах: питання законодавчих механізмів та практики : матеріали експерт. обговорення, 7 верес. 2022 р. Київ, 2022. С. 28–32

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0117U002697; 0119U103206

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оніщенко Наталія Миколаївна
2. Nataliya M. Onishchenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1671-2139

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобровник Світлана Василівна
2. Svitlana V. Bobrovnyk

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9225-8871

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гусарев Станіслав Дмитрович
2. Stanislav D. Husariev

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8568-3362

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, 1, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарахонич Тетяна Іванівна
2. Tetiana I. Tarakhonych

Кваліфікація: к.ю.н., с.н.с., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1586-5088

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сунегін Сергій Олександрович

2. Serhii O. Suniehin

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4304-708X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пархоменко Наталія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пархоменко Наталія Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Топонар О.І.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна